

46. spacer historyczno-krajoznawczy – do siedziby KARR-u

Na ostatni w tym roku spacer historyczno-krajoznawczy (31 grudnia 2025 r.) zaprosiłem chętnych do siedziby Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, która mieści się w budynku najładniejszego domu towarowego w Jeleniej Górze.

Foto: Krzysztof Tęcza

Sam budynek powstał w latach 1904-1905. Prace budowlane według projektu jeleniogórskiej spółki „Bracia Albert” prowadziła berlińska firma „Pulfer i Bidal”. Inwestorem była Firma Handlowa R. Schuller. Dzięki wzniesieniu budynku na skarpie obiekt miał niezwykle rozwiązanie powodujące iż klienci wchodzili do części handlowej od razu na najwyższą kondygnację. Dopiero z niej, korzystając z dwóch ciągów komunikacyjnych, schodzili na dolne kondygnacje. Było to jedyne tego typu rozwiązanie techniczne w Niemczech. W sumie na siedem kondygnacji aż cztery wykorzystywane są do celów handlowych. Kondygnacje górne przeznaczone były pod wynajem i na biura. Tak też jest do dnia dzisiejszego. Nie ma tutaj typowych sklepów, każdy handlowiec ma wydzielone stoisko co niejako zobowiązuje go do stałego trwania na posterunku. Dzięki temu kupujący ma lepszy kontakt ze sprzedawcą.

W 1945 roku obiekt stał się własnością firmy „E. Sobaszek i spółka”, a w 1948 przejęła go Spółdzielnia Pracy „Wspólnota”. Od 1952 roku działał tu Powszechny Dom Towarowy należący do Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Handlu Wewnętrznego. Od 1991 roku obiekt należy do Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego.

Sam budynek praktycznie nie zmienił się od powstania. Wciąż przyciąga wzrok. W górnej części portalu widać umieszczony żaglowiec oraz daty budowy po jego obu stronach. Niżej znajdują się złote inicjały pierwszego właściciela. Nowym elementem umieszczonym na ulicy przed wejściem jest Jelonek KARRuś. Na samej górze umieszczono rzeźbę przedstawiającą Merkurego.

O historii budynku opowiada prezes KARR pan Hubert Papaj. Foto: Krzysztof Tęcza

Budynek wpisany do rejestru zabytków jest wciąż remontowany i modernizowany. W trakcie kolejnych prac odkrywane są ciekawe elementy, które dzięki zaangażowaniu pracowników są przywracane do stanu pierwotnego. Nawet poważnie uszkodzone detale udaje się uratować by wciąż cieszyły swoim pięknem.

O historii budynku oraz o działalności Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego opowiedział nam prezes pan Hubert Papaj. Dowiedzieliśmy się jak ważną instytucją jest KARR. Ile ciekawych projektów zostało zrealizowanych. Dowiedzieliśmy się także jakie obecnie propozycje ma KARR dla firm i osób chcących realizować swoje marzenia biznesowe.

Historycznie budynek w 1991 roku wszedł w skład majątku samorządu Województwa Jeleniogórskiego, w 1998 roku Województwa Dolnośląskiego. Obecnie obiekt podlega pod Marszałka Województwa Dolnośląskiego w imieniu którego zarządza nim Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego. Na dzień dzisiejszy oprócz wynajmu powierzchni handlowych i biurowych KARR prowadzi działalność „misyjną” w ramach realizowanych projektów

transgranicznych z partnerami z Niemiec i Czech ale także z Dolnego Śląska i regionów ościennych. Wszystko opiera się o fundusze unijne.

Projekty skierowane są do różnych grup zawodowych ale także do dzieci i młodzieży. Organizowane są spotkania dla przedsiębiorców z wielu krajów podczas których mogą oni wymieniać się swoimi doświadczeniami. Kolejne projekty kierowane są do seniorów. Pozwalają one uaktywnić osoby w wieku emerytalnym poprzez umożliwianie im opanowania nowych form rozwoju.

Po obiekcie oprowadza Zbigniew Sawicki. Foto: Krzysztof Tęcza

W ramach projektów krajowych kierowanych do pracowników i pracodawców oferowana jest pomoc finansowa na podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Bardzo ciekawą częścią spaceru okazało się przejście po budynku. Mogliśmy zobaczyć wszystkie zakamarki, klatki schodowe, biura czy części handlowe. Wszystkich fascynowały piękne detale ukryte w tych na co dzień niedostępnych pomieszczeniach budynku. Znajdują się tu stare piece, z umieszczonymi na nich kaflami przedstawiającymi różne pejzaże. W wielu pomieszczeniach zachowały się części instalacji gazowych wykorzystywanych dawniej do oświetlenia.

Po budynku oprowadzał nas odpowiedzialny za substancję obiektu pan Zbigniew Sawicki. Jak się okazało jest on prawdziwą kopalnią wiedzy o ukrytych tu detalach. Pan Zbigniew pokazał nam witraże które zachowały się do dnia dzisiejszego, metalowe bariery na klatkach

schodowych, części dawnych ozdobnych drzwi rozdzielających poszczególne strefy korytarzy. Najciekawszym jednak obiektem była, co prawda powojenna, ale działająca winda towarowa. Zaskoczeniem dla wielu była informacja, że w części handlowej organizowane są różnego rodzaju koncerty. Również od czasu do czasu można tutaj obejrzeć ciekawe wystawy. Ostatnia pokazywała osiągnięcia członków Sudeckiego Klubu Wysokogórskiego.

Foto: Krzysztof Tęcza

W drugiej części spaceru poprowadziłem wszystkich ulicami 1-go Maja i Konopnicką w stronę Placu Ratuszowego. Po drodze wspominaliśmy czasy naszego dzieciństwa kiedy to niemal na każdym budynku świeciły kolorowe neony reklamujące poszczególne sklepy. Wypatrzyliśmy miejsce, w którym stał saturator z wodą z sokiem. Przypomnieliśmy sobie co było sprzedawane w kolejnych sklepach.

Na koniec weszliśmy do ratusza by zobaczyć starą studnię oraz ciekawe przedstawienie legend o Karkonoszu znajdujące się w balustradzie klatki schodowej.

Spacer zakończyliśmy przy Jelonku Przewodniczku ustawionym nieopodal Neptuna z okazji 70 -lecia działającego w Oddziale PTTK „Sudety Zachodnie” Koła Przewodników Sudeckich.

Trzeba przyznać, że spacer obfitował w wiele niespodzianek ale także przywołał u wielu uczestników wspomnienia. Często były one przekazywane ze wzruszeniem. Nic też dziwnego, że część uczestników postanowiła kontynuować je przy ciepłej herbacie w jednym z lokali działających przy Placu Ratuszowym.

Dla rzetelności podam, że spacer historyczno-krajoznawcze organizowane są przez Muzeum Karkonoskie i Regionalną Pracownię Krajoznawczą Karkonoszy działającą w Oddziale PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze.

Krzysztof Tęcza